

Na temelju članka 65.a stavka 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10-ispravak, ~~105/10~~, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 07/17 i 68/18), ministrica znanosti i obrazovanja donosi

PRAVILNIK

o načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne potpore i stručnoga tretmana učenika u riziku za razvoj problema u ponašanju i učenika s problemima u ponašanju

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim pravilnikom propisuju se uvjeti, načini i oblici provođenja odgojno-obrazovne potpore i stručnoga tretmana učenika **u riziku za razvoj problema u ponašanju** i učenika **s problemima u ponašanju** koji se primjenjuju prema učenicima osnovnih i srednjih škola te odgovornost, obveze i prava osoba koje u njima sudjeluju.

(2) Izrazi koji se u ovome pravilniku koriste za osobe u muškome rodu neutralni su i odnose se na muške i ženske osobe.

Članak 2.

(1) Odgojno-obrazovna potpora je ciljano stručno i sveobuhvatno djelovanje u školskom okruženju prema učenicima koji su zbog različitih razloga **izloženi riziku** za razvoj problema u ponašanju. Cilj odgojno-obrazovne potpore je da učenik usvoji djelotvorna, individualno i društveno prihvatljiva ponašanja razvijajući vještine potrebne za zdravo i uspješno odrastanje te brižno ophođenje prema sebi, drugima i/ili okruženju, jačanjem čimbenika zaštite u učenikovu okruženju, osobito u školi i obitelji.

(2) Stručni tretman učenika s problemima u ponašanju je **sustav stručne intervencije** usmjerene učenicima koji **zbog različitih čimbenika rizika ne uspijevaju primjereno odgovoriti očekivanjima i zahtjevima školskog okruženja i svojim ponašanjem nanose štetu** prije svega sebi te drugima i/ili okruženju. Cilj stručnoga tretmana je promjena neprihvatljivih ponašanja i usvajanje djelotvornih, individualno i društveno prihvatljivih ponašanja učenika.

(3) Odgojno-obrazovna potpora i stručni tretman pridonose realizaciji *Pravilnika o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova i poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima.*

Članak 3.

(1) Učenici **u riziku za razvoj problema u ponašanju** su učenici u kojih su prisutni čimbenici rizika za razvoj problema u ponašanju, čija ponašanja blaže odstupaju od ponašanja primjerenih dobi, situaciji, kulturnim i društvenim normama u školi, obitelji ili širem okruženju, a čije posljedice bi mogle štetno djelovati na samog učenika i/ili okruženje i time otežati njihovu uspješnu socijalnu integraciju. Čimbenici rizika mogu proizaći iz osobina samog učenika ili karakteristika njegove obitelji, škole, vršnjačke skupine i šire zajednice.

(2) Učenici u riziku za razvoj problema u ponašanju su učenici koji se ponašaju na neki od sljedećih načina:

- upućuju na nepridržavanje propisanih pravila škole,

- nemarno se odnose prema školskim obvezama,
- nedovoljno poštuju druge (odrasle i/ili vršnjake),
- imaju teškoća u ostvarivanju i održavanju vršnjačkih odnosa i zalaganju za sebe,
- izražavaju ponašanja opisana u članku 3. stavku 2. Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera („Narodne novine“, broj 94/15. i 3/17.).

Članak 4.

(1) Učenici s **problemima u ponašanju** su učenici čija ponašanja odstupaju od ponašanja primjerenih dobi, situaciji, kulturnim i društvenim normama u školi, obitelji i/ili širem okruženju, a čije posljedice mogu štetno utjecati na samog učenika i/ili okruženje i time otežavati njegovu uspješnu socijalnu integraciju.

(2) Učenici s problemima u ponašanju su učenici koji se ponašaju na neki od sljedećih načina:

- krše propisana pravila škole,
- neprihvatljivo se odnose prema školskim obvezama,
- neprihvatljivo se odnose prema imovini i okruženju,
- ne poštuju druge,
- vrijeđaju dostojanstvo druge osobe omalovažavanjem ili širenjem neistina i glasina o drugome učeniku ili radniku škole u fizičkom i/ili virtualnom okruženju,
- na neprihvatljiv način pokušavaju ostvariti vršnjačke odnose i zalagati se za sebe,
- izražavaju ponašanja iz stavka 3., 4. i 5. članka 3. Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera („Narodne novine“, broj 94/15. i 3/17.) i/ili
- krše zakonom propisane norme ponašanja.

Članak 5.

(1) Odgojno-obrazovna potpora podrazumijeva pomoć i potporu učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju, a primjenjuje se kad se uobičajeni odgojno-obrazovni postupci pokažu nedjelotvornima pa izostanak dodatne potpore i pomoći može dovesti do razvoja problema u ponašanju učenika.

(2) Stručni tretman podrazumijeva mjere potpore učeniku kod kojega su prisutni problemi u ponašanju koji su posljedica složene etiologije ili kumulacije složenih čimbenika rizika u obiteljskom i/ili širem socijalnom okruženju te osobnosti samog učenika pa zahtijevaju primjenu specijaliziranih metoda i postupaka usmjerenih odgoju, socijalizaciji, socijalnom uključivanju i osnaživanju učenika.

(3) Ako potrebe i teškoće učenika to zahtijevaju, odgojno-obrazovna potpora i stručni tretman učenika primjenjuju se istodobno.

(4) Odgojno-obrazovna potpora ili stručni tretman obvezno se primjenjuju prema učenicima kojima je izrečena pedagoška mjera.

Članak 6.

Odgojno-obrazovna potpora i stručni tretman provode se na način koji svakom učeniku osigurava poštovanje prava zajamčenih Konvencijom o pravima djeteta, Ustavom i zakonima Republike Hrvatske, a osobito načelo zaštite dobrobiti djeteta i njegova prava na tjelesni, duševni i emocionalni integritet, odnosno integritet cjelovite osobe, što podrazumijeva visoku razinu odgovornosti, etičnosti i profesionalnosti odgojno-obrazovnih radnika škole.

II. DONOŠENJE ODLUKE O ODGOJNO-OBRAZOVNOJ POTPORI I STRUČNOME TRETMANU UČENIKA U RIZIKU ZA RAZVOJ PROBLEMA U PONAŠANJU I UČENIKA S PROBLEMIMA U PONAŠANJU

Članak 7.

Prije donošenja odluke o odgojno-obrazovnoj potpori ili stručnome tretmanu učenika, odgojno-obrazovni radnici škole dužni su se međusobno konzultirati, kontaktirati roditelja/staratelja učenika, a ako je potrebno, konzultiraju se i sa školskim liječnikom i drugim stručnjakom, školom koju je učenik ranije pohađao ili nadležnim centrom za socijalnu skrb radi upoznavanja osobina, mogućnosti i životnih okolnosti učenika te uklanjanja ili ublažavanja čimbenika koji onemogućavaju ili otežavaju njegov pravilan razvoj te jačanja zaštitnih čimbenika za razvoj učenika.

Članak 8.

(1) **Odgojno-obrazovna potpora** učeniku pokreće se na prijedlog razrednika i stručnoga suradnika škole koji razmatra razredno vijeće.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka temelji se na pedagoškoj i ostaloj odgovarajućoj dokumentaciji, a sadržava:

- opis potreba učenika, rizičnih i zaštitnih čimbenika te ponašanja učenika, koji upućuju na prijeko potrebnu odgojno-obrazovnu potporu te
- opis do tada poduzetih mjera i postupaka prema učeniku i procjenu njihove učinkovitosti.

(3) Odluku o odgojno-obrazovnoj potpori učenika donosi razredno vijeće i o njoj razrednik ili stručni suradnik informira roditelje/staratelje učenika.

Članak 9.

(1) **Stručni tretman** učenika s problemima u ponašanju pokreće se na prijedlog stručnoga suradnika škole educiranoga za rad s učenicima s problemima u ponašanju, ponajprije socijalnoga pedagoga ili psihologa.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka temelji se na postupku procjene potreba i teškoća učenika, a sadržava relevantne informacije o rizičnim čimbenicima, teškoćama i/ili problemima te zaštitnim čimbenicima, snagama i potencijalima učenika i njegova životnog okruženja koji omogućuju planiranje učinkovitoga tretmana.

(3) Ako stručni tretman ne zahtijeva uključivanje učenika u specifične odgojno-obrazovne skupine namijenjene učenicima s problemima u ponašanju, odluku o pokretanju stručnoga tretmana donosi razredno vijeće.

(4) Ako stručni tretman podrazumijeva uključivanje učenika u specifične odgojno-obrazovne skupine namijenjene učenicima s problemima u ponašanju, odluku o pokretanju stručnoga tretmana donosi učiteljsko/nastavničko vijeće.

(5) O odluci o stručnome tretmanu i dobrobiti za učenika stručni suradnik educiran za rad s učenicima s problemima u ponašanju informira učenika i njegove roditelje/staratelje.

(6) Ako roditelj/staratelj ne prihvaća provedbu stručnoga tretmana, škola je o tome dužna obavijestiti nadležni Centar za socijalnu skrb i o tome informirati roditelje/staratelje učenika.

Članak 10.

(1) Nakon donošenja odluke o potrebi provođenja odgojno-obrazovne potpore i/ili stručnoga tretmana učenika izrađuje se program odgojno-obrazovne potpore i/ili stručnoga tretmana učenika.

(2) Program iz stavka 1. ovoga članka obvezno sadrži:

- opis problema i specifičnih potreba učenika,

- opis jakih strana učenika (sposobnosti, interesa i drugih čimbenika zaštite u socijalnom okruženju učenika – obitelji, škole i dr.),
- područja i ciljeve programa,
- popis mjera i aktivnosti kojima se ciljevi namjeravaju postići, s naznakom nositelja, sudionika, mjesta i vremena trajanja te sadržaja aktivnosti,
- način praćenja djelotvornosti programa.

(3) Program odgojno-obrazovne potpore izrađuje razrednik uz pomoć stručnoga suradnika škole.

(4) Program stručnoga tretmana izrađuje stručnjak educiran za rad s učenicima s problemima u ponašanju.

III. PROVOĐENJE ODGOJNO-OBRAZOVNE POTPORE UČENIKU U RIZIKU ZA RAZVOJ PROBLEMA U PONAŠANJU

Članak 11.

Odgojno-obrazovna potpora učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju provodi se kontinuirano, tijekom školske godine, a najmanje šest (6) mjeseci.

Članak 13.

(1) Odgojno-obrazovnu potporu učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju, ovisno o utvrđenim vrstama i oblicima rizika i specifičnim potrebama učenika, provode učitelji/nastavnici i stručni suradnici škole, imajući u vidu najbolji interes učenika, njegove obiteljske prilike, sposobnosti, interese i teškoće te potrebu za dodatnim oblicima potpore u školskom okruženju.

(2) Dodatni oblici potpore učeniku u školskom okruženju uključuju:

- odgojno usmjeravanje učenika,
- individualne ili grupne razgovore usmjerene razvoju socijalnih/životnih vještina,
- uključivanje učenika u individualni i/ili grupni rad usmjeren razvoju socijalnih vještina učenika,
- individualnu i/ili grupnu pomoć u učenju,
- uključivanje učenika u dopunsku ili dodatnu nastavu,
- dodatnu pažnju učitelja/nastavnika učenika usmjerenu poticanju aktivnog sudjelovanja učenika u nastavnome procesu,
- uključivanje učenika u izvannastavne aktivnosti,
- individualno i/ili grupno savjetovanje roditelja/staratelja učenika s ciljem jačanja odgojnih kompetencija roditelja,
- osnaživanje i unaprjeđivanje kompetencija učitelja/nastavnika za rad s učenicima u riziku za razvoj problema u ponašanju,
- i druge odgovarajuće oblike potpore.

(3) Obveze odgojno-obrazovnih djelatnika koji sudjeluju u realizaciji odgojno-obrazovne potpore učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju čine sastavni dio tjednih radnih obveza učitelja/nastavnika i stručnih suradnika.

Članak 14.

(1) Odgojno-obrazovna potpora učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju ostvarila je svoju svrhu kada učenik kontinuirano, a najmanje tri mjeseca uzastopno, pokazuje oblike ponašanja kojima djelotvorno zadovoljava svoje potrebe, bez štetnih posljedica za sebe, druge i/ili okruženje, primjereno izvršava školske obveze, pokazuje brigu o osobnoj i ostaloj imovini, u skladnim je odnosima s vršnjacima i odraslim osobama te se na djelotvorno zalaže za sebe, odnosno kada su ostvareni ciljevi programa iz članka 10. ovoga pravilnika.

(2) Pokazatelji o postizanju svrhe odgojno-obrazovne potpore učeniku u riziku za razvoj problema u ponašanju iz stavka 1. ovoga članka vidljivi su iz dokumentacije kojom je praćena i evaluirana provedba programa i ponašanje učenika.

Članak 15.

(1) Tijekom trajanja odgojno-obrazovne potpore razrednik informira razredno vijeće i roditelja/staratelja učenika o napredovanju ili teškoćama u napredovanju najmanje svaka tri mjeseca, a po potrebi i češće.

(2) Nakon isteka vremena koje je predviđeno programom odgojno-obrazovne potpore iz članka 10. ovoga pravilnika, razrednik podnosi izvješće o realizaciji i učinkovitosti odgojno-obrazovne potpore te predlaže nastavak potpore, izmjene oblika potpore ili prekid potrebe za ovim oblikom potpore.

(3) U pripremi izvješća iz stavka 3. ovoga članka razredniku pomažu sudionici odgojno-obrazovne potpore učeniku, osobito stručni suradnici škole.

IV. PROVOĐENJE STRUČNOGA TRETMANA UČENIKA S PROBLEMIMA U PONAŠANJU

Članak 16.

Stručni tretman učenika s problemima u ponašanju provodi se kontinuirano, sve dok traju razlozi opisani u programu stručnoga tretmana iz članka 10. ovoga pravilnika.

Članak 17.

(1) Stručni tretman učenika s problemima u ponašanju, ovisno o utvrđenim teškoćama i specifičnim potrebama učenika, vodi stručnjak educiran za rad s učenicima s problemima u ponašanju, uz sudjelovanje drugih stručnjaka, imajući u vidu najbolji interes učenika, psihofizičku razvijenost, teškoće i osobine učenika, okolnosti koje utječu na njegov razvoj i intervencijske potrebe.

(2) Ako teškoće i potrebe učenika to zahtijevaju, škola je dužna ostvariti suradnju s drugim službama u lokalnoj zajednici kako bi se učeniku osigurali svi potrebni oblici tretmana.

Članak 18.

Stručni tretman učenika s problemima u ponašanju provodi se jednim od triju oblika:

- 1) redoviti stručni tretman (RST),
- 2) produženi stručni tretman (PST),
- 3) intenzivni stručni tretman (IST).

Redoviti stručni tretman

Članak 19.

(1) **Redoviti stručni tretman** provodi se u obliku individualnoga i/ili grupnoga stručnoga savjetodavnog rada s učenicima s problemima u ponašanju, njihovim roditeljima, učiteljima/nastavnicima, drugim značajnim osobama iz učenikova okruženja, s ciljem poticanja i potpore pozitivnih promjena u ponašanju učenika.

(2) Redoviti stručni tretman provodi stručnjak educiran za rad s učenicima s problemima u ponašanju.

(3) Redoviti stručni tretman može uključivati:

- individualno savjetovanje učenika, njegovih roditelja, učitelja/nastavnika i drugih značajnih osoba iz učenikova okruženja,
- uključivanje učenika u grupni rad usmjeren razvoju socijalnih vještina, poboljšanju odnosa prema sebi, prema drugima, obrazovanju, okruženju te razvoju prihvatljivih interesa i navika učenika,
- podržavanje učenika u izgradnji otvorenih i iskrenih međuljudskih odnosa te vježbanju djelotvornih ponašanja kojima će na prihvatljiv način zadovoljavati svoje potrebe uz druge osobe,
- poticanje roditelja/staratelja na suradnju sa stručnim službama i ustanovama u lokalnoj zajednici,
- iniciranje pokretanja zakonskih mjera zaštite djece i mladih u nadležnosti drugih službi i ustanova te
- druge odgovarajuće oblike tretmana.

Produženi stručni tretman (PST)

Članak 20.

Produženi stručni tretman provodi se u odgojno-obrazovnim skupinama organiziranim prema potrebama i problemima u ponašanju učenika prije i/ili poslije redovite nastave obveznih i izbornih predmeta u školi, uz suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje.

Intenzivni stručni tretman (IST)

Članak 21.

(1) Intenzivni stručni tretman provodi se s učenicima uključenima u posebne odjele sukladno čl. 5. st. 5. i čl. 6. st. 6. *Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN, br. 24/2015.)*, kada su učeniku, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja koje ugrožavaju njegovu osobnu sigurnost i/ili sigurnost drugih učenika, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja, uz suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje.

(2) Intenzivni stručni tretman provodi se prije ili poslije redovite nastave obveznih i izbornih predmeta, o čemu donose odluku ravnatelj školske ustanove i provoditelj intenzivnoga stručnog tretmana koji je voditelj posebnoga razrednog odjela.

(3) Postupak procjene potrebe učenika s problemima u ponašanju za intenzivnim stručnim tretmanom te za provođenje intenzivnog stručnog tretmana provodi socijalni pedagog ili psiholog.

(4) Ukoliko u školi nema zaposlenog socijalnog pedagoga ili psihologa, za postupak procjene potreba učenika s problemima u ponašanju za intenzivnim stručnim tretmanom te za provođenje intenzivnog stručnog tretmana, ravnatelj je dužan osigurati stručnog suradnika s odgovarajućom stručnom edukacijom u području rada s učenicima s problemima u ponašanju.

Članak 23.

(1) Tijekom trajanja stručnoga tretmana voditelj intenzivnog stručnog tretmana informira razredno vijeće i roditelja/staratelja učenika o napredovanju ili teškoćama u napredovanju te, ako je potrebno, predlaže njegove izmjene i dopune, najmanje svaka tri mjeseca, a prema potrebi i češće.

(2) Nakon isteka vremena koje je predviđeno programom stručnoga tretmana iz članka 10. ovoga pravilnika, stručnjak educiran za rad s učenicima s problemima u ponašanju razrednom vijeću podnosi izvješće o realizaciji i učinkovitosti stručnoga tretmana te predlaže nastavak tretmana, izmjene oblika tretmana ili prekid tretmana.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.